

แนวทางการกักกักอนามัยใช้แล้ว ในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) ได้แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก การสวมหน้ากากอนามัยจึงเป็นมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่สำคัญ จึงทำให้ปัจจุบันมีขยะหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้วเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากสถานบริการสาธารณสุขและห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย ต้องดำเนินการจัดการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับนี้ แต่ปัจจุบันแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อได้ขยายขอบเขตเพิ่มขึ้น ซึ่งหากจัดการไม่ถูกต้องอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 ได้อยู่ในระหว่างดำเนินการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันมีคำแนะนำในการจัดการหน้ากากอนามัยจากหลากหลายหน่วยงาน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสน และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้ จากข้อมูลการจัดการขยะจากหน้ากากอนามัยในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่มีการจัดการแบบขยะทั่วไป และตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ให้มีการจัดการหน้ากากอนามัยตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงมีคำแนะนำการจัดการขยะหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้ว ในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ดังนี้

แหล่งกำเนิด	การกักกักอนามัยใช้แล้ว
- สถานพยาบาล - โรงพยาบาลสนาม - Hospitel	ให้จัดการแบบมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้มีการคัดแยกและเก็บรวบรวมในภาชนะที่กำหนด ไม่ปนกับมูลฝอยอื่น และนำมูลฝอยติดเชื้อไปจัดเก็บย้งที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นห้องหรืออาคารเฉพาะ เพื่อรอการเก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545
สถานที่กักกัน (Quarantine facilities เช่น SQ, LQ และ ASQ)	ให้จัดการแบบมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้มีการคัดแยกและเก็บรวบรวมในภาชนะที่กำหนด ไม่ปนกับมูลฝอยอื่น และนำมูลฝอยติดเชื้อไปจัดเก็บย้งที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นห้องหรืออาคารเฉพาะ เพื่อรอการเก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545
- กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เช่น Home Quarantine, มีประวัติสัมผัสผู้ป่วย หรืออยู่ในระหว่างรอการยืนยันผล	1. หน้ากากอนามัยให้ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ไม่ควรนำมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ 2. วิธีการถอดหน้ากากอนามัย ให้จับสายรัดและถอดหน้ากากอนามัยจากด้านหลัง ไม่ควรสัมผัสตัวหน้าก เพื่อป้องกันสารคัดหลั่งจากน้ำมูกหรือน้ำลายแพร่กระจาย 3. กรณีในพื้นที่ มีระบบการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ ให้เก็บรวบรวมหน้ากากอนามัยใส่ถุงพลาสติก ส่ง อบต. หรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องต่อไป 4. กรณีในพื้นที่ ไม่มีระบบการเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ ในแต่ละวันให้เก็บรวบรวมและทำลายเชื้อ โดยใส่ถุงขยะ 2 ชั้น ถุงใบแรกที่บรรจุขยะให้ราด

แหล่งกำเนิด	การทิ้งหน้ากากอนามัยใช้แล้ว
	<p>ด้วยน้ำยาฟอกขาว เช่น ไฮเตอร์ จากนั้นมัดปากถุงให้แน่น แล้วฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณปากถุง แล้วซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงชั้นนอกให้แน่น และฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออีกครั้ง และนำไปทิ้งลงในถังหรือภาชนะทิ้งหน้ากากอนามัยที่ อปท. จัดไว้</p> <p>4. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลล้างมือทุกครั้งหลังทิ้งหน้ากากอนามัย</p>
<p>- กลุ่มที่เริ่มมีความเสี่ยง เช่น อาศัยในชุมชนที่พบผู้ป่วย COVID-19 มีการเดินทางไปยังสถานที่เสี่ยง หรือเดินทางโดยรถขนส่งสาธารณะ เป็นต้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน้ากากอนามัยให้ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ไม่ควรนำมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ 2. วิธีการถอดหน้ากากอนามัย ให้จับสายรัดและถอดหน้ากากอนามัยจากด้านหลัง จากนั้นให้พับหรือม้วนหน้ากากอนามัยส่วนที่สัมผัสกับใบหน้าเข้าหากัน ไม่ควรสัมผัสตัวหน้ากาด้านใน เพื่อป้องกันสารคัดหลั่งจากน้ำมูกหรือน้ำลายแพร่กระจาย 3. ในแต่ละวันให้เก็บรวบรวมและทำลายเชื้อ โดยใส่ถุงขยะ 2 ชั้น ถุงใบแรกที่บรรจุขยะให้มัดด้วยน้ำยาฟอกขาว เช่น ไฮเตอร์ จากนั้นมัดปากถุงให้แน่น แล้วฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณปากถุง แล้วซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงชั้นนอกให้แน่น และฉีดพ่นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออีกครั้ง และนำไปทิ้งลงในถังหรือภาชนะทิ้งหน้ากากอนามัยที่ อปท. จัดไว้ 4. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลล้างมือทุกครั้งหลังทิ้งหน้ากากอนามัย
<p>- ประชาชนทั่วไป เช่น ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เสี่ยง หรือไม่พบผู้ป่วย COVID-19 ในชุมชน เป็นต้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน้ากากอนามัยให้ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ไม่ควรนำมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ 2. วิธีการถอดหน้ากากอนามัย ให้จับสายรัดและถอดหน้ากากอนามัยจากด้านหลัง จากนั้นให้พับหรือม้วนหน้ากากอนามัยส่วนที่สัมผัสกับใบหน้าเข้าหากันจนมีขนาดเล็ก และมัดด้วยสายรัดให้แน่น และใส่ถุงพลาสติก 3. หากสถานที่นั้น มีจุดทิ้งหน้ากากไว้เป็นการเฉพาะ ให้ทิ้งลงในถังหรือภาชนะทิ้งหน้ากากอนามัยที่ อปท. จัดไว้ กรณีสถานที่นั้น ไม่มีจุดสำหรับทิ้งหน้ากากอนามัย ให้ทิ้งลงในถังหรือภาชนะรองรับขยะทั่วไปที่มีฝาปิดมิดชิด 4. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลล้างมือทุกครั้งหลังทิ้งหน้ากากอนามัย